

**2016
2019**

**Samenvatting
Kadernota
Integrale
veiligheid**

D1

SITUERING EN UITGANGSPUNTEN

De Kadernota Integrale Veiligheid (KIV) vormt voor de periode 2016 tot en met 2019 het strategisch referentiekader van het veiligheidsbeleid van alle actoren die daaraan kunnen bijdragen vanuit hun bevoegdheden, verantwoordelijkheden of maatschappelijke doelstellingen.

In de structuur van de “veiligheidsboom” staat de KIV bovenaan. Ze vormt het referentiekader voor de veiligheidsaspecten in andere beleidsplannen. Het bestuurlijk veiligheidsbeleid van de minister van Veiligheid en Binnenlandse zaken en het strafrechtelijk beleid van de minister van Justitie (hierin bijgestaan door het College van procureurs-generaal), de parket-beleidsplannen van de procureurs des Konings op arrondissementeel niveau en de politieplannen (het nationaal, de zonale en eventuele lokale veiligheidsplannen alsook het veiligheidsplan van het Brusselse Gewest) oriënteren zich conceptueel en qua prioritaire veiligheidsfenomenen maximaal naar de KIV.

Het Samenwerkingsakkoord van 7 januari 2014 (SWA) legt het wettelijk kader vast voor het uitwerken van de KIV, in relatie tot het Nationaal Veiligheidsplan van de geïntegreerde politie (NVP). In overeenstemming hiermee, legden de federale Ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken de Interministeriële Conferentie (IMC) Veiligheids- en Handhavingsbeleid een ontwerp-kadernota voor. Deze werd voorbereid door een expertenwerkgroep, voorgezeten door Prof. Dr. Brice De Ruyver en Em. Prof. Dr. Cyrille Fijnaut.

De regeringen van de deelstaten werden van bij de start van de werkzaamheden betrokken om vanuit hun bevoegd- en verantwoordelijkheden aanpassingen of nieuwe initiatieven voor te stellen. Ook de Nationale Veiligheidsraad werd betrokken. Het College van Procureurs-generaal formuleerde, in aanwezigheid van de ministers van de deelstaten, zijn advies bij de ontwerp-tekst.

De Kadernota Integrale Veiligheid staat voor een integraal veiligheidsbeleid, dat vertrekt vanuit een verticaal en horizontaal geïntegreerde aanpak. Een integrale veiligheidszorg streeft ernaar zoveel mogelijk aspecten van een veiligheidsfenomeen in het beleid en de aanpak te betrekken, en dit over de diverse schakels van de veiligheidsketen heen: van preventie over repressie tot de nazorg ten aanzien van slachtoffer, dader en maatschappij.

¹De Federale Staat betuigde haar instemming met dit samenwerkingsakkoord bij Wet van 12 mei 2014 (B.S. 17 juni 2014); de Vlaamse Gemeenschap bij decreet van 25 april 2014 (B.S. 25 mei 2014); de Franse Gemeenschap bij decreet van 3 april 2014 (B.S. 25 mei 2014); het Waalse Gewest bij decreet van 24 april 2014 (B.S. 23 mei 2014) en de Duitstalige Gemeenschap bij decreet van 6 mei 2014 (B.S. 31 juli 2014).

Een integraal veiligheidsbeleid beperkt zich zeker niet tot de strafrechtsketen en de strafrechtshandhaving maar kiest ook voor een bestuurlijke aanpak, tegen overlast en lichtere vormen van criminaliteit, alsook ter bescherming tegen de georganiseerde misdaad.

Waar mogelijk wordt daarbij ook via sociaal- en individueel preventieve maatregelen en hulpverlening ingewerkt op de structurele- en situationele oorzaken van criminaliteit en onveiligheid. Een integraal veiligheidsbeleid bekampt zowel de subjectieve- als de objectieve onveiligheid.

De KIV vertrekt van de volgende **uitgangspunten**:

- Het recht op veiligheid is een basisrecht in een democratische rechtstaat. Het is aldus een kerntaak van de overheid, omdat het toelaat om ongestoord van andere fundamentele rechten en vrijheden te genieten. De bestuurlijke en gerechtelijke overheden moeten waken over een behoorlijk veiligheidsniveau in de Belgische samenleving. Ze organiseren hun diensten in functie van de veiligheidsbehoeften van de burgers.
- Een integrale en geïntegreerde aanpak veronderstelt het engagement van alle actoren in de veiligheidsketen en over de verschillende bestuursniveaus heen. Ook de private veiligheidssector en de burger vervullen een complementaire rol, wettelijk geregeld, in overleg en onder overheidscontrole.
- Een performant veiligheidsbeleid steunt ten slotte op de monitoring van de veiligheidsfenomenen en –dreigingen. Het is wetenschappelijk onderbouwd en geëvalueerd en stelt het principe van een aansprekelijke overheid voorop: er kan geen bevoegdheid zonder verantwoordelijkheid en geen verantwoordelijkheid zonder verantwoordingsplicht worden verleend.

De KIV wijst ook op de vele onderlinge verbanden tussen de veiligheidsfenomenen en de transversale thema's. Bij elke fenomeen moet aandacht worden besteed aan de transversale thema's. Ook tussen de fenomenen bestaan heel wat dwarsverbanden. Onveiligheids- en criminaliteitsfenomenen zijn immers vaak onderling versterkend, net zoals de bestrijding ervan.

De volgorde en omvang van de in de KIV uitgewerkte veiligheidsfenomenen zijn evenwel geen indicatie van het prioritair belang dat aan alle opgesomde problematieken wordt gehecht. Er wordt geen hiërarchie of prioriteitstelling tussen de verschillende opgesomde fenomenen bepaald.

Koen GEENS

De Minister van Justitie

Jan JAMBON

De Minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken

V ooreerst worden er in de kadernota vijf thema's uitgewerkt met een transversaal karakter. Deze behelzen specifieke uitdagingen die zich bij de aanpak van meerdere veiligheidsfenomenen stellen.

Het betreft:

- de bestuurlijke handhaving en informatie-uitwisseling, die als essentiële onderdelen worden beschouwd van een integrale aanpak van de georganiseerd misdaad;
- het internet en ICT, die als facilitator voor zowel het plegen van criminaliteit als voor de veiligheidshandhaving en opsporing worden beschouwd;
- de problematieken van de identiteitsbepaling en daarmee samenhangend de identiteits- en domiciliefraude;
- de nood aan een buitgerichte aanpak om het lonende karakter van de misdaad aan te pakken;
- het perspectief van de internationale samenwerking op meerdere niveaus, en dit zowel op bestuurlijk als op gerechtelijk vlak.

1. DE BESTUURLIJKE HANDHAVING EN INFORMATIE-UITWISSELING: EEN ESSENTIEEL ONDERDEEL VAN DE INTEGRALE AANPAK VAN GEORGANISEERDE MISDAAD

Criminele ondernemers en -organisaties manifesteren zich op lokaal niveau. Ze investeren onder meer in horeca, vastgoed en commerciële ondernemingen. Ze hebben daarvoor, onder andere, vergunningen nodig. Het is essentieel dat de bestuurlijke overheden op de onderscheiden beleidsniveaus (federaal, deelstatelijk, provinciaal en gemeentelijk) zich hiervan bewust zijn, zich organiseren, een degelijke informatiepositie opbouwen en met passende wettelijke instrumenten voorkomen dat criminele ondernemers, zelf of via tussenpersonen, hun criminele gelden kunnen injecteren in de lokale economie en/of zich kunnen verschuilen achter (pseudo-) legale activiteiten.

Ze moeten ook worden gesensibiliseerd voor de wettelijke mogelijkheden waarover zij reeds beschikken. Er wordt een handleiding uitgewerkt van de reeds bij wet bestaande bestuurlijke maatregelen en regelgevende initiatieven. De knelpunten op het vlak van informatie-uitwisseling worden in een sluitende regelgeving weggewerkt, rekening houdend met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, het geheim van het onderzoek, het beroepsgeheim en de discretieplicht. De lokale overheden krijgen ook een ondersteunende omkadering voor de informatiehuishouding en het implementeren van een bestuurlijk handavingsmodel op lokaal niveau.

2. HET INTERNET EN ICT ALS FACILITATOR VOOR CRIMINALITEIT MAAR OOK VOOR VEILIGHEIDSHANDHAVING EN OPSPORING

De nieuwe communicatietechnologie en het internet bieden toegang tot ongeziene hoeveelheden informatie. Ze faciliteren zo criminele producten en diensten. Daartegenover staat dat de nieuwe technologische ontwikkelingen, binnen de wettelijke normen, ook ongekende mogelijkheden bieden inzake opsporing en vervolging. De detectie en finale arrestatie van daders en georganiseerde misdaadgroepen zijn van groot belang om de illusie weg te werken dat het internet een vrijplaats zou zijn voor crimineel gedrag. Dergelijke aanpak moet worden aangevuld met de ontmanteling, bewustmaking, preventie, ontrading en ontneming van het wederrechtelijk vermogen.

Op het vlak van preventie, dienen gebruikers bewust te worden gemaakt van de risico's van een onvoldoende veilig gebruik van het internet, maar ook van de mogelijkheid om zelf mee te zorgen voor een veiliger internet, bijv. door het melden van inbreuken. Op het vlak van nazorg voor het slachtoffer worden goede praktijken in kaart gebracht en verder uitgevoerd.

3. IDENTITEITSBEPALING, IDENTITEITSFRAUDE EN DOMICILIEFRAUDE

Sinds de veralgemening en doorgedreven fysieke beveiliging van identiteitskaarten, Belgische verblijfstitels voor buitenlanders en elektronische (of biometrische) paspoorten in België, trachten fraudeurs steeds meer via administratieve identiteitsfraude een identiteits- of reisdocument te verkrijgen onder een andere naam of een valse naam. De federale overheidsdiensten Binnenlandse Zaken en Buitenlandse Zaken moeten waakzaam zijn in termen van procedures en processen om de identiteitsfraude te voorkomen en efficiënt te bestrijden.

Op preventief vlak gaat de prioriteit naar de bewustmaking van de gemeenten voor de middelen tot opsporing en de te ondernemen acties bij aanwijzingen van fraude, gelinkt aan een identiteits- of reisdocument of domiciliëring. De rol van het Rijksregister van de natuurlijk personen wordt versterkt, een federale Task Force wordt opgericht ter voorkoming en bestrijding van identiteitsfraude en bij de Algemene Directie Instellingen en Bevolking wordt een helpdesk fraude voor de gemeentelijke referentieambtenaren opgericht. De fysieke beveiliging van documenten, afgifteprocessen en de opsporingsinstrumenten van identiteitsfraude worden verder geoptimaliseerd.

Op repressief vlak worden de parketten gesensibiliseerd voor de strijd tegen de identiteitsfraude. De Federale Task Force zal met het College van procureurs-generaal overleggen over de vervolging en bestrafing van identiteitsfraude.

4. BUITGERICHTE AANPAK

Omdat misdaad niet mag lonen, wordt in de kadernota in het bijzonder het belang onderstreept van een versterkte buitgerichte aanpak. Daarbij wordt ook de opsporing en vervolging van het crimineel vermogen nagestreefd, om de wederrechtelijk verkregen vermogensvoordelen effectief

te recupereren. De focus wordt gelegd op specifieke fenomenen van economisch-financiële delinquentie, zoals het witwassen van crimineel vermogen en corruptie. Bepaalde sectoren zijn daar bijzonder gevoelig voor. Bepaalde 'financiële' beroepen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de detectie en opheldering ervan.

Er wordt een betere beeldvorming nagestreefd, onder meer wat betreft de transparantie van juridische constructies die worden opgezet naar Belgisch recht.

Preventief dienen zowel de reglementering als de praktische informatie-uitwisseling te worden verbeterd. Onder meer het melden van verdachte financiële transacties en de controle van de gegevens die aan de KBO worden meegedeeld zijn erg belangrijk.

Inzake repressie wordt de pakkans verhoogd, onder meer door het gebruik van 'datamining' en nieuwe opsporingsmethoden, een verbeterde toegang tot financiële data, het systematisch instellen van een financieel onderzoek naar het financieel vermogen van de dader of van derden en bewarend beslag op de criminele vermogens. Partnerschappen en samenwerking (onder meer inzake het "una via"-overleg tussen openbaar ministerie en fiscale administratie) worden versterkt en de doorlooptijden van de strafprocedures zullen beter beheerst worden.

Tot slot wordt ook de inningsprocedure van verbeurdverklarde vermogensbestanddelen verbeterd en worden de instrumenten van het strafuitvoeringsonderzoek en de beroepsverboden (door betere controle) optimaal gebruikt.

5. DE INTERNATIONALE SAMENWERKING TEGEN DE VEILIGHEIDSFENOMENEN OP BESTUURLIJK EN STRAFRECHTELIJK VLAK

Een integrale en geïntegreerde aanpak van de veiligheid vergt ook inzicht in de internationale dimensie. De inspanningen moeten gebeuren volgens een stramien van vier geografische cirkels: het Belgische niveau, de samenwerking in de grensregio's en met de buurlanden, het Europese niveau en de Schengenregio en tot slot de relatie met derde landen die geen lid zijn van de EU. Aansluitend bij het tweede transversale thema, moet ook rekening worden gehouden met de internationale dimensie van de veiligheidsaspecten rond het internet. Dat kent immers geen grenzen.

De aanpak start in de eerste plaats met de bewustwording en samenwerking van alle actoren die op Belgisch niveau worden geconfronteerd met grensoverschrijdende of internationale aspecten van veiligheid en deelnemen aan bi-, pluri- of internationale fora in de veiligheidssector.

De operationele samenwerking in de grensregio's en met de buurlanden alsook de informatie-uitwisseling worden verder opgedreven.

In de context van de Benelux, zal België ervoor ijveren om ter gelegenheid van de herziening van het Akkoord van Senningen niet alleen de politieke maar ook de bestuurlijke samenwerking ter bestrijding van de (georganiseerde) criminaliteit te organiseren.

Op Europees vlak moet het vrije verkeer, met enkel gerichte controles aan de binnengrenzen, zoveel mogelijk gevrijwaard worden. Dit veronderstelt een gemeenschappelijke aanpak aan de buitengrenzen en een sterke(re) politieke en justitiële samenwerking, onder meer inzake de wederzijdse toegang tot bepaalde gegevensbanken, de wederzijdse erkenning in strafzaken en de geleidelijke afstemming tussen de materiële en procedurele strafwetgeving, het gebruik van gemeenschappelijke onderzoeksteams en de oprichting van een efficiënt Europees parket.

Tot slot moet ook de samenwerking met de derde landen verder evolueren, met bijzondere aandacht voor de landen van het Nabije Oosten.

03

VEILIGHEIDSTHEMA'S

De keuze om bepaalde veiligheidsfenomenen duidelijk naar voren te schuiven, vloeit in de eerste plaats voort uit de politieke keuzes die in de onderscheiden beleidsakkoorden van de regeringen werden genomen. Ook werd rekening gehouden met het algemeen veiligheidsbeeld en de beeldvorming van verschillende fenomenen.

Binnen deze clusters worden door de actoren echter eigen accenten gelegd. Deze kunnen naargelang de bevoegdheidsverdeling en beleidsvies verschillend zijn.

Er werden 10 prioritaire clusters van veiligheidsfenomenen en problematieken gedefinieerd, waarbinnen verschillende deelphenomenen kunnen worden geïdentificeerd en uitgewerkt. Het betreft de volgende clusters:

1. Radicalisering, gewelddadig extremisme en terrorisme (met inbegrip van polarisering)
2. De mensensmokkel en mensenhandel
3. Een geactualiseerd integraal en geïntegreerd drugsbeleid
4. Sociale en fiscale fraude
5. Cybercrime en cybersecurity
6. Gewelddiscriminaliteit, aantasting van de persoonlijke integriteit en discriminatie
7. Georganiseerde eigendomsriminaliteit en illegale goederentrafieken
8. Leefmilieudelinquentie
9. Verkeersveiligheid
10. Overlast

Binnen elk van deze clusters krijgen één of meerdere fenomenen een meer gedetailleerde uitwerking volgens de integrale veiligheidsmethodiek. Vertrekkende van de beeldvorming over het fenomeen, worden hierna over de diverse schakels van de veiligheidsketen heen strategische maatregelen opgesomd, waarvan wordt aangenomen dat zij bijdragen tot de strategische doelstellingen voor het fenomeen en tot een betere beheersing en meer efficiënte en effectieve aanpak van het veiligheidsfenomeen.

1. RADICALISERING, GEWELDDADIG EXTREMISME EN TERRORISME (MET INBEGRIJ VAN POLARISERING)

Ingevolge de recente aanslagen en de terreurdreiging werden zowel door de deelstaten als door de federale regering reeds heel wat concrete maatregelen genomen. Deze maatregelen over de hele veiligheidsketen heen worden actueel verder geïmplementeerd.

In de eerste plaats wordt verder ingezet op een nog betere beeldvorming. Hiervoor is de informatie-uitwisseling tussen de partners op alle niveaus cruciaal, zowel vanuit strategisch als operationeel perspectief.

Op preventief vlak worden zowel de sociaal-preventieve aanpak tegen radicalisering als het versterken van de dialoog met het religieuze en levensbeschouwelijke middenveld, onder meer om een effectieve “counternarrative” te ontwikkelen, beklemtoond. Deze worden geconcretiseerd in de verschillende actieplannen gericht op de aanpak van radicalisering van de deelstaten, in complementariteit met het Plan “Radicalisme” van de federale regering. Ook de ondersteuning van de lokale taskforces en lokale integrale veiligheidscellen is essentieel.

Op repressief vlak worden de maatregelen die de federale regering respectievelijk in januari en november 2015 nam, verder geoperationaliseerd en vormt de gemeenschappelijke omzendbrief van 15 juli 2005 van de minister van Justitie en het College van procureurs-generaal, die wordt geactualiseerd, met zijn 3 addenda, de leidraad voor de gerechtelijke aanpak inzake terrorisme. Er wordt ook aandacht besteed aan de bestrijding van de financiering van het terrorisme.

Op het vlak van nazorg worden tenslotte ook inspanningen geleverd om radicaliserende personen terug op het goede spoor te brengen en de individuen in een “disengagement”-proces verder op te volgen.

2. MENSENHANDEL EN MENSENSMOKKEL

Daar waar mensenhandel zowel vreemdelingen als Belgen betreft en niet rechtstreeks verband houdt met migratie, is dat wel het geval met mensensmokkel. Door de huidige asielcrisis is de beleidsaandacht voor mensensmokkel dan ook sterk toegenomen. Het beleid tegen de mensenhandel en mensensmokkel ligt vervat in diverse beleidsinstrumenten, waarvan sommige recent geactualiseerd. Zo bijvoorbeeld de COL 01/2015 inzake mensenhandel en de nieuwe actieplannen inzake mensenhandel en mensensmokkel van de interdepartementale cel mensenhandel, beheerd door justitie.

Op preventief vlak worden de verschillende partners meer van de problematiek bewust gemaakt, onder meer opdat zij de “indicatoren” van mensenhandel en mensensmokkel snel en accuraat zouden (h)erkennen en zich beter zouden kunnen beschermen. Kwetsbare sectoren als bijv. de transportsector worden gesensibiliseerd en geïnformeerd. Ook in de landen van herkomst wordt informatie verspreid over de gevaren van mensenhandel en mala fide mensensmokkelaars.

Zowel preventief als repressief wordt ook bijzondere aandacht besteed aan de seksuele uitbuiting door tienerpooiers, aan de uitbuiting van de bedelarij en de bescherming van minderjarigen. Wat betreft de mensensmokkel wordt de druk opgevoerd door zowel gerichte als meer algemene controleacties, waarbij de gebruikte doorgangspunten worden geïdentificeerd.

Ook wordt de link gelegd met de financiële geldstromen uit mensenhandel en mensensmokkel. De Cel Financiële Informatieverwerking kan hierin een cruciale rol spelen.

Op het vlak van de nazorg wordt tenslotte onder meer het doorverwijzigingsmechanisme van de slachtoffers herbekeken. De slachtoffers worden geïdentificeerd en doorverwezen naar de gepaste diensten, met bijzondere aandacht voor de minderjarigen en gezinnen met kinderen.

3. EEN GEÏNTEGREERD DRUGSBELEID

Het drugsbeleid in België moet verder globaal en geïntegreerd zijn, en zich zowel op de aanbod- (beschikbaarheid, prijs, reclame, ...) als de vraagzijde (door middel van preventie, hulpverlening, ...) richten. De coördinatie door de Algemene Cel Drugsbeleid en de Thematische Vergadering Drugs van de IMC Volksgezondheid is cruciaal en wordt bevestigd. Ook de rol van de bestuurlijke overheden voor de alternatieve gerechtelijke maatregelen en specifieke lokale noden wordt beklemtoond.

Preventie, vroegdetectie en –interventie, schadebeperking, hulpverlening, nazorg en maatschappelijke integratie blijven de essentiële pijlers van het drugsbeleid. Ze moeten op een gelijkwaardige manier worden uitgebouwd binnen een kader van geïntegreerde zorg en zorgcontinuïteit. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan andere verslavingsvormen als alcohol en gokverslaving. Deze beginselen zullen worden bevestigd bij een actualisering van de Gemeenschappelijke Verklaring met betrekking tot het drugsbeleid.

De KIV bevestigt dat het bezit van drugs verboden blijft en het gebruik van drugs in de publieke ruimte niet het voorwerp kan uitmaken van een gedoogbeleid. De prioriteit voor de strafrechtelijke vervolging wordt niettemin gegeven aan de professionele productie en handel in illegale drugs. Dit betreft in het bijzonder cannabis, synthetische drugs (waaronder GHB) en nieuwe psychoactieve stoffen, de import en export van cocaïne, van precursoren voor synthetische drugs, van groeihormonen en steroïden en de handel lokaal, nationaal en internationaal, waarvoor België als doorvoerstaat fungeert. Probleemgebruikers worden zoveel als mogelijk naar de drughulpverlening doorverwezen.

4. SOCIALE EN FISCALE FRAUDE

4.1. SOCIALE FRAUDE

De strijd tegen de sociale fraude maakt het voorwerp uit van het actieplan 2015 van de Sociale Inlichtingen en Opsporingsdienst (SIOD), dat zich richt op de meest schadelijke vormen van sociale fraude en sociale dumping. Met de zesde staats hervorming werden belangrijke bevoegdheden inzake werkgelegenheid geregionaliseerd (bijv. inzake economische migratie, dienstencheques en doelgroepenbeleid). Het sociaal handhavingsbeleid en de desbetreffende omzendbrieven van het College van procureurs-generaal dienen te worden aangepast aan de nieuwe rol van de regionale sociale inspectiediensten.

Op het preventieve vlak wordt ingezet op sensibilisering van de burger en de fraudegevoelige sectoren. Er worden structurele sociaal-preventieve maatregelen genomen, zoals partnerschapsovereenkomsten met bepaalde sectoren, en meer controles en andere bestuurlijke maatregelen voorzien.

Op repressief vlak worden zowel maatregelen voor een sterkere bestuurlijke aanpak, als een effectief opsporings- en vervolgingsbeleid voorzien. Naar proportionaliteit kan zowel de administratieve als de strafrechtelijke weg worden bewandeld.

Op het vlak van nazorg, zullen werknemers die slachtoffer werden van sociale fraude, worden vergoed in het kader van de regularisatie.

4.2. FISCALE FRAUDE

Ook de strijd tegen de fiscale fraude maakt het voorwerp van een actieplan, met name van de minister van Financiën. In de KIV wordt bijzondere aandacht besteed aan de strijd tegen de btw-carrouselfraude en de belastingfraude in de digitale economie. Hierbij speelt het Belgian Internet Service Center (BISC) een belangrijke rol. Maar ook andere typologieën van fraude worden verder onderzocht. Daarbij wordt ook de fraude in het kader van de gewestelijke fiscaliteit onder de loep genomen, bijvoorbeeld wat betreft de belastingen op spelen en weddenschappen, de verkeersbelasting, de onroerende voorheffing, registratie- en successierechten, enzovoort.

Op het repressieve vlak wordt een coherent vervolgingsbeleid vooropgesteld door het instellen van een performante “una via”-regeling, met respect voor het subsidiariteitsbeginsel en “ne bis in idem”.

5. CYBERCRIME EN CYBERSECURITY

Met de oprichting van het Cybersecurity Centrum België (CCB) wordt een belangrijke stap gezet in de uitvoering van de Cyber Security Strategy van 2012. Dit centrum zal het Belgische beleid inzake cyberveiligheid en de bestrijding van cybercriminaliteit opvolgen en coördineren, zowel op het vlak van preventie (naar burgers, bedrijven en vitale sectoren toe) en detectie (onder meer door het opzetten van een “Early Warning System”) als in functie van gepast reageren op cyberincidenten. Het doel is het ontwrichten en ontmantelen van de criminele cyberinfrastructuur.

6. GEWELDSCRIMINALITEIT, AANTASTING VAN DE PERSOONLIJKE INTEGRITEIT EN DISCRIMINATIE

Binnen deze cluster worden drie prioritaire fenomenen uitgewerkt. De eerste twee kregen al in het nationaal actieplan ter bestrijding van gendergerelateerd geweld 2015-2019 een brede invulling, met name het intrafamiliaal geweld en het seksueel geweld op meerderjarigen. Daarnaast is er het seksueel geweld op minderjarigen.

Bijzondere aandacht gaat daarbij ook naar de bestrijding van racisme en discriminatie, die als drijfveer voor haatmisdrijven kunnen gelden. Ook inzake discriminatie en racismebestrijding in het algemeen en homofob en transfoob geweld (LGBTI) in het bijzonder zullen verdere actieplannen worden ontwikkeld.

Daarnaast zullen ook ter voorkoming en bestrijding van het geweld tegen veiligheidsberoepen en zorgverstrekkers initiatieven worden genomen.

6.1. INTRAFAMILIAAL GEWELD

Gelet op het nog lage aangiftecijfer in verhouding tot de prevalentiecijfers, is het nodig om de beeldvorming ter zake te verbeteren en wetenschappelijk onderzoek te laten verrichten, onder meer naar het profiel van de daders en prevalentie van bepaalde verschijningsvormen. Om de registratie en aanpak te verbeteren worden sensibiliseringscampagnes en vorming georganiseerd, bijvoorbeeld om een betere risicobeoordeling door politie en justitie en een vroegtijdige tussenkomst te waarborgen.

Inzake repressie werd de COL 4/2006 recent aangepast. Het strafrechtelijk beleid inzake intrafamiliaal geweld wordt versterkt en ook uitgebreid naar eegerelateerd geweld. Bijzondere aandacht wordt verleend aan de opvang van, informatieverstrekking aan en zorg voor slachtoffers, alsook de behandeling van de daders.

6.2. SEKSUEEL GEWELD OP MEERDERJARIGEN

Ook hier wijst internationaal onderzoek op een hoog “dark number”. Een betere beeldvorming op vlak van prevalentie, daderprofilering en genderstatistieken is noodzakelijk. Er worden maatregelen genomen om de aangiftebereidheid van slachtoffers te verhogen en de politie en justitie te sensibiliseren voor een goede opvang van slachtoffers en een correcte beoordeling van de problematiek.

Op repressief vlak wordt de vervolging versterkt, onder meer door de functionaliteiten van de databank inzake seksuele geweldscriminaliteit (Viclas) verder te waarborgen.

In het kader van de globale hervorming van het strafwetboek, zal ook het seksueel strafrecht worden hervormd. Dit moet leiden tot meer coherentie in de strafmaten en strafbepalingen.

Wat betreft de nazorg worden onder andere de toepassing van de set seksuele agressie (SAS) en het afnemen van het audiovisueel verhoor van slachtoffers geoptimaliseerd.

6.3. SEKSUEEL GEWELD OP MINDERJARIGEN

Bijzondere aandacht gaat hierbij naar de nieuwe verschijningsvormen, gelinkt aan ICT, zoals grooming, sexting, afpersing en de productie en verspreiding van digitale beelden van seksueel misbruik van kinderen.

Er wordt gestreefd naar een effectieve, geïntegreerde benadering via de diverse bestaande overlegplatformen zoals het Vlaams Forum Kindermishandeling en la Conférence permanente de concertation maltraitance en Leuchtturm.

Preventief worden sensibiliserings- en bewustwordingscampagnes opgezet voor een veilig gebruik van het internet, en dit zowel voor minderjarigen als ouders, leerkrachten en andere sleutelfiguren.

Op repressief vlak wordt de pakkans van daders verhoogd door de politie legaal op het internet te laten patrouilleren en rechercheren. Er wordt ook meer samenwerking met Internet Service Providers Association (ISPA) opgezet. In het kader van de hervorming van het strafwetboek wordt ook de wetgeving op dit vlak verbeterd. Een meer gerichte opsporing wordt gefaciliteerd door alle veroordeelde zedendelinquenten in de DNA-databank op te nemen en een structurele informatiedoorstroming en samenwerking te voorzien, onder meer tussen de justitiehuisen, het jeugd- en correctioneel parket, de onderzoeksrechter, de strafuitvoeringsrechtbank, ...

Qua nazorg worden zowel de hulpverlening aan de mishandelde kinderen als de begeleiding en

behandeling van daders verbeterd.

7. GEORGANISEERDE EIGENDOMSCRIMINALITEIT

7.1. ROND TREKKENDE DADERS

De aanpak van de rondtrekkende daders wordt geactualiseerd. Bovendien het verbeteren van de inbraakpreventie en de samenwerking met burgers, beroepsverenigingen en private bewakingsondernemingen, wordt ook bijzondere aandacht gegeven aan de aanpak van heling, detectie van schuilplaatsen en identiteitsbepaling van daders.

De opsporing wordt verder geprofessionaliseerd en de structuur van dadergroepen wordt gericht aangepakt. Daarbij wordt ingezet op de bestuurlijke en de internationale aanpak.

Wat betreft de nazorg worden goede praktijken van slachtofferbejegening bestendig, maar worden ook de veroordeelde daders beter opgevolgd, met bijzondere aandacht voor minderjarigen die voor het plegen van misdrijven werden ingezet.

7.2. ILLEGALE WAPENHANDEL

Om een veilige en vreedzame samenleving beter te waarborgen wordt de illegale wapenhandel strenger aangepakt. Bovendien een broodnodige verbetering van de beeldvorming, worden initiatieven genomen om wapens die illegaal in bezit zijn, alsnog te laten registreren en ook de aangifte bij ontvreemding (diefstal, verlies, ...) te stimuleren. Het opsporings- en vervolgingsbeleid wordt versterkt door meer punctuele en structurele controles, informatie-uitwisseling tussen bestuurlijke en gerechtelijke diensten in het nieuwe interfederaal overlegcomité, meer onderzoeksmogelijkheden (waaronder telefoontap en recherche op het internet) en een streng vervolgingsbeleid. De internationale samenwerking is essentieel in functie van een meer uniforme Europese regelgeving.

8. LEEFMILIEU

De leefmilieucriminaliteit raakt hoofdzakelijk aan de geregionaliseerde bevoegdheden. In de aanpak ervan spelen de gewestelijke controle- en inspectiediensten dan ook de hoofdrol en wat betreft de internationale dimensie van de strijd om het behoud van de biodiversiteit en de bescherming van het mariene milieu, ook de federale overheid.

Volgende fenomenen worden als prioriteit naar voren geschoven:

- de strijd tegen de afvalfraude
- de strijd tegen de handel in bedreigde dier- en plantensoorten
- de bescherming van het dierenwelzijn
- de strijd tegen de energiefraude, als element van de meer algemene problematiek van de eco-fraude

- de strijd tegen misdrijven die het mariene milieu van de Noordzee bedreigen

Voor al deze fenomenen worden in de kadernota qua preventie sensibiliseringsmaatregelen ten aanzien van de betrokken actoren en het brede publiek voorzien. Op het stuk van repressie, worden maatregelen genomen die het opsporings- en vervolgingsbeleid moeten structureren en (nog) effectiever maken, door een afstemming van de prioriteiten in het overleg tussen de deelstaten en het openbaar ministerie (College van procureurs-generaal). Recidive kan worden voorkomen door gerichte controles en opvolging van reeds eerder gesanctioneerde plegers.

9. VERKEERSVEILIGHEID

De verkeersveiligheidsproblematiek hangt nauw samen met geregionaliseerde bevoegdheden. In de kadernota worden volgende prioritaire fenomenen aangewezen: overdreven en onaangepaste snelheid; alcohol en drugs in het verkeer; gordeldracht en persoonlijke beveiligingsmiddelen; afleiding (o.a. GSM); vermoeidheid; reglementering inzake vrachtwagens en lichte vrachtwagens; technische controle en autokeuringscentra; rijopleiding, rijexamen, autorijscholen en rijexamencentra; veiligheid van de zwakke weggebruiker; recidive; controle en handhaving op rood licht negatie; effectieve, vaststaande en snelle bestraffing, crossborder (t.a.v. buitenlandse overtreeders); sensibilisering en preventie en veiligheid op de snelwegen. De strategische doelstellingen ter zake vloeien voort uit de verschillende Staten-Generaal inzake Verkeersveiligheid die sinds 2000 worden georganiseerd. Vele maatregelen zullen bijgevolg in gewestelijke verkeersveiligheids(actie)plannen geconcretiseerd worden. De federale minister van Mobiliteit blijft evenwel bevoegd voor de Wegcode.

Op preventief vlak wordt gewerkt aan ITS-oplossingen (intelligente transportsystemen) zoals het preventief gebruik van het alcoholslot en intelligente snelheidsadaptatie.

Op repressief vlak worden zowel de bestuurlijke als de strafrechtelijke handhaving versterkt. Dit gebeurt onder meer door gecoördineerde controleacties op zwaar vervoer en een meer effectieve handhaving van het verval van het recht tot sturen, de onmiddellijke intrekking en de inhouding van het rijbewijs, dankzij de oprichting van de databank 'rijbewijzen' (Mercurius).

Tegelijk wordt ook de onmiddellijke inning hervormd, worden systemen van administratieve sanctiëring geïmplementeerd en wordt een optimaal gebruik van nieuwe technologie nagestreefd, zowel voor de opsporing als voor de verwerking van de vaststellingen. De sancties in de wegverkeerswet van 1968 worden geanalyseerd en waar nodig gewijzigd. De effectieve uitvoering wordt verzekerd, onder meer door de wet inzake het bevel tot betalen bij te sturen.

Ook wat betreft de nazorg voor verkeersslachtoffers, worden in de gemeenschappen en gewesten verder initiatieven voorzien. Dit kadert ook in de omzetting van de EU-richtlijn 2012/29 inzake de rechten, ondersteuning en bescherming van slachtoffers. Ten aanzien van de daders wordt, waar mogelijk, ingezet op alternatieve vormen van bestraffing met het oog op een effectieve duurzame gedragswijziging.

10. OVERLAST

Overlast is een concept dat een gevarieerd gamma van gedragingen betreft die de maatschappelijke orde aantasten en bij de burger een groot onveiligheidsgevoel wekken. Deze moeten worden aangepakt om de rust en de veiligheid te herstellen en te bewaren. De maatregelen worden in de kadernota opgedeeld naar primaire en ondersteunende activiteiten op het vlak van preventie, bestrijding, bestraffing en follow-up. Vooreerst plant de FOD Binnenlandse Zaken om vanuit een multidisciplinaire werkgroep ondersteuning te bieden op het vlak van beeldvorming en kennis van goede praktijken, onder meer voor de aanpak van hotspots.

Bestuurlijke overheden krijgen ondersteuning voor het aanwenden van technisch preventieve middelen en het integreren van de veiligheidsfactor in het stedenbouwbeleid. Er wordt ook meer en meer ingezet op participatie van bewoners op wijkniveau en buurtbemiddeling.

Op repressief vlak wordt optimaal gebruik gemaakt van de wetgeving op de gemeentelijke administratieve sancties, de voetbalwet en de lokale prerogatieven inzake bestuurlijke politie alsook van de bestuurlijke beboetingsbevoegdheden van de gewesten. Dit beleid wordt versterkt door een effectief strafrechtelijk vervolgingsbeleid ten aanzien van ernstige overlastvormen.

Tot slot wordt ook de opvolging van overlast geoptimaliseerd, zowel ten behoeve van de aanklagers als ten aanzien van de daders.

MONITORING EN EVALUATIE

De KIV zal het voorwerp uitmaken van een jaarlijkse evaluatie op het vlak van de evolutie van de prioritaire veiligheidsfenomenen, de manier waarop de strategie ten uitvoer wordt gelegd in actieplannen en concrete maatregelen, en een periodieke veiligheidsscanning en –analyse door de geïntegreerde politie om nieuwe trends en veiligheidsproblemen vast te stellen. Daartoe wordt tevens een boordtabel bijgehouden van de maatregelen en de in de KIV opgesomde indicatoren. Een jaarlijks evaluatieverslag zal worden opgesteld door de ministers van Justitie en van Veiligheid en Binnenlandse Zaken. Dit zal worden besproken op de expertengroep en de IMC Veiligheids- en Handhavingsbeleid. Op die manier wordt de projectstructuur voor de totstandkoming van de KIV verder aangewend.

